

„אני באמת מקווה שביום ה-30 למות

ביום היסד לכתיבתו של דן בן-אמוץ שידרה רשת ב' של „קול ישראל“ ראיון עם דן בן-אמוץ, שנערך עוד במארס 1988, זמן רב לפני שבן-אמוץ ידע שלקה בסרטן. בראיון זה דיבר באופן חופשי על המוות — מבלי שהעלה על דעתו שהוא נליכך קרוב. בגלל איכותו של הראיון, שנערך על-ידי חיים קינן, מצא „העולם הזה“ לנכון לפרסם אותו כלהלן, בקיצורים לא-מהותיים

דן בן-אמוץ: כן, נכון. חיים קינן: ופעם שניה כמוכן בביתך, שגם אותו קיבצת מתוך כל מיני — איך נקרא לזה? — אופסים ומקומות אחרים שהר היטים היו בהם.

דן בן-אמוץ: ובעוד שני מקומות שאני בעצם יותר גאה בהם מאשר בכל עבורותי האמנות האחרות שעשיתי בתחום הזה.

אחד — זה מיסעדה כאילת, בסונסמה יש שם מיסעדה ששמה מרחבא, ששמה עשיתי את הכל, זאת אומרת את הריהוט בפנים ואת החלונות שפונים לים ולקטעינוף שונים. ושני קירות פה במלון דן פנורמה. אז זה רבר

בוקר טוב ושבת שלום, כאן חיים קינן. בשנה שעברה (1988), כמיסגרת סידרתית תוכניות ליום העצמאות ה-40, ריאיינתי את דן בן-אמוץ. במהלך השיחה השמעתי לו את הקלטת ההספר המפורסם והישן שלו. בן-אמוץ, שהורה שלא שמע את ההקלטה הזאת זמן רב, ציין, כי היה שמח מאוד אילו, לאחר מותו, היה הרדיו משמיע את ההספר המצחיק הזה. ברוח-ההומור ששרר אז באולפן הבטחתי לו, שאם אהיה עדיין ברדיו אעשה זאת. אני מקיים כאן את הבטחתי.

במלאת 30 למותו של דן בן-אמוץ, אנו מביאים כשידור שני את הראיון עימו ששודר לראשונה בחודש מרס בשנה שעברה. מראיון ועורך חיים קינן.

חיים קינן: דן בן-אמוץ, בוקר טוב. **דן בן-אמוץ:** בוקר טוב.

חיים קינן: אם לא היית סופר, ולא היית עיתונאי, ולא היית תסריטאי ומראיון וצייר ופסל ושחקן ומפיק וטבח ומדפיס-דולארים — מה היית?

דן בן-אמוץ: אני חושב שארכיטקט. **חיים קינן:** מרוע? **דן בן-אמוץ:** אני לא יודע, זה תמיד ככה ליווה אותי. קודם כל, כשאני עובר ואני רואה בניינים, נרמה לי שזה יצירות שהן טיפה יותר בנות-קיימא מאשר כתיבה, או אפילו תערוכה.

אתה עושה תערוכה והדברים שלך, תערוך כה של עבודות-אמנות, נאמר, הולכים לאיבוד כאוספים פרטיים, זאת אומרת בבית פרטי, עד שבנאדם מגיע ורואה את מה שעשית. או שמציגים את זה פעם אחת בתערוכה, הקהל ראה את זה וזה נעלם. אבל בניין — זה כמו שריטה על גבי סלע. זאת אומרת, שריטה משמעותית על גבי סלע, שנשאר לדורות.

אני לא יודע למה בעצם זה צריך להעסיק אותי, מה שישאר או לא יישאר. אני חושב שכבר השתחררתי קצת מהדאגה הזאת בשנים האחרונות. אבל בכל זאת, בניינים נראים לי ככבואה הנאמנה ביותר של תרבות האדם, של

חברה מסויימת. גם הבניין הגרוע ביותר, המכוער ביותר — מייצג את המציאות. את המציאות שלנו, את הערכים האסתטיים שלנו, התרבותיים, ואני אף פעם לא בא בטענות אל ארכיטקטים. מפני שהם, בעצם, כל הזמן מגישים לי עדויות — הנה, תראה, זה אהבנו. אם יש לי טענות, אז יש לי טענות למציאות שאותה הם משקפים אפילו בחוסר-רעיון. מפני שאם בן-אדם מסדר לעצמו סלון מגעיל, וזה בדיוק תואם את החיים שלו והוא אוהב והוא מרגיש נוח כזה — זה יופי. זה בסדר גמור. אז הוא לא מוצא חן בעיני, לא המראה. אותו הדבר לגבי בניין.

חיים קינן: עולה בדעתי שבעצם בחיך עשית פעמיים שני דברים, שתואמים את מה שאמרת עכשיו. זאת אומרת, היית כאילו ארכיטקט בחיך פעמיים. פעם אחת כתערוך כות שלך, שבהן אתה מקבץ כל מיני דברים ובונה בעצם דבר חדש.

„אני לא מחזיק מהמוות. אני מזלזל בו, אני עושה למוות את המוות.“

„המוות לא

קבוע, זאת אומרת, אנשים חשופים לזה ולא באים להסתכל על זה. זה בדיוק מה שמוצא-חן בעיני. הם יושבים ואוכלים ושותים, ואיכשהו זה מקרין עליהם. הם לא באו כמו לתערוכה ועשו סיבוב, נעצרו ואמרו: טוב, לא טוב. זהו.

חיים קינן: בכל זאת, אנשים ברחוב, אם אני אעצור מישהו ואני אשאל אותו — מכל הדברים שאני ציינתי פה שאתה עשית בחיך, ובוודאי יש עוד כמה דברים שאני לא יודע עליהם, מה הדבר הכי מאפיין... **דן בן-אמוץ:** אתה גם רוצה לדעת עליי-הם. **חיים קינן:** אולי. מה הדבר שהכי מאפיין אותך? יגידו לי — כתיבה. מתי התחלת לכתוב? **דן בן-אמוץ:** אני חושב ש... לפרסם או לכתוב?

